

ES miškų naikinimo reglamentas: „Fairtrade“ ir teisėtumo aspektai

FAIRTRADE

Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga

**Aktualu labai mažiems, mažiems ir
vidutiniams bei dideliems veiklos
vykdytojams**

paskutinis atnaujinimas: 20.4.2026

Atitinkami teisės aktai

Įmonės privalo užtikrinti, kad ES miškų naikinimo reglamento taikymo sričiai priskiriami produktai, pateikiami į ES rinką, atitiktų visus 3 straipsnyje nustatytus reikalavimus. Tai reiškia, kad produktai turi būti: (a) nesusiję su miškų naikinimu, (b) pagaminti laikantis atitinkamų gamybos šalies teisės aktų ir (c) apdengiami išsamaus patikrinimo pareiškimu.

Sąvoka „atitinkami teisės aktai“ apibrėžta 2 straipsnio 40 dalies a–h punktuose ir apima įvairias kilmės šalyje taikomas teisės sritis. Šių teisinių reikalavimų laikymasis yra pagrindinis EUDR įsipareigojimų elementas. Atitinkamai teisėtumo rizikos vertinimas yra vienas iš pagrindinių reglamento ramsčių. Kad įvykdytų šiuos įsipareigojimus, įmonės, pateikiančios produktus ES rinkai, privalo nustatyti ir suprasti taikomas teisės aktus savo tiekėjų šalyse. Įmonės privalo rinkti, tikrinti ir saugoti dokumentus, įrodančius, kad produktai buvo pagaminti laikantis šių teisės aktų.

Kaip „Fairtrade“ yra susijusi su EUDR teisėtumo reikalavimais?

„Fairtrade“ standartai gali teikti kontekstinę ir papildomą informaciją, padedančią paremti EUDR teisėtumo vertinimą. Pagal „Fairtrade“ sertifikavimą gamintojai privalo įrodyti, kad yra susipažinę su pasirinktais nacionaliniais teisiniais įsipareigojimais ir jų laikosi, įskaitant susijusius su:

- žemės naudojimo ir valdymo teisėmis,
- darbuotojų teise ir darbo sąlygomis, ir
- aplinkos apsauga.

Atitiktis šiems reikalavimams tikrinama atliekant auditus pagal „Fairtrade“ standartus. Nors šie standartai gali sutapti su nacionaliniais teisiniais reikalavimais, jie nėra lygiaverčiai visapusiškam teisiniam patikrinimui pagal EUDR. „Fairtrade“ negali viena pati pakeisti visos veiklos vykdytojų ir importuotojų išsamaus patikrinimo atsakomybės pagal EUDR.

Svarbūs apribojimai

Nors „Fairtrade“ sertifikavimas gali suteikti svarbios informacijos:

- tai nepakeičia ūkio subjektų prievolės tikrinti teisėtą gamybą pagal visus su EUDR susijusius teisės aktus ir
- jis nesuteikia visų teisinių įrodymų, kurių reikalaujama pagal EUDR dėl išsamaus patikrinimo.

„Fairtrade International“ standartai reikalauja, kad gamintojai ir samdomo darbo operacijos laikytųsi nacionalinių teisės aktų, susijusių su žemės naudojimo, darbuotojų teisėmis ir aplinkos apsauga.

Papildoma informacija:

Rizikos vertinimas ir mažinimo priemonės žingsnis po žingsnio
šrautų diagrama

„Fairtrade“ standartai ir EUDR teisėtumo kriterijai

Lentelėje nurodomos sritys, kuriose „Fairtrade“ standartai iš dalies apima klausimus, susijusius su EUDR teisėtumo reikalavimais (2 straipsnio 40 dalies a–h punktai). Šios nuorodos nelaikytinos patvirtinimu, kad laikomasi konkrečių nacionalinės teisės reikalavimų, patenkančių į EUDR taikymo sritį.

Teisėtumo aspektas pagal 2 straipsnio 40 dalies a–h punktus	Atitinkamas „Fairtrade“ standartas	Paaiškinimas
a) Žemės naudojimo teisės	SPO standarto 1.1.7 punktas	Gamintojai privalo turėti teisę į žemę, kurioje augina produktą, arba dalyvauti teisiniame procese, siekdami patikslinti žemės teises.
b) Aplinkos apsauga	<ul style="list-style-type: none"> • SPO standarto 3.1.1, 3.2.31, 3.2.32 punktai • Kavos standartas: 3.1.2 – 3.1.8 punktai • Kakavos standartas: 3.4.1 – 3.4.7 punktai • SPO standartas 3.2.33 – 3.2.37 (susiję su biologine įvairove) • 3.2.38–3.2.40 (atliekų tvarkymas), 3.2.43 (efektyvus energijos vartojimas), 3.2.44 (šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimas ir anglies dioksido kaupimas) • Kavos standartas: 3.1.10 – 3.1.13 (priklausomai nuo aplinkos) • Kakavos standartas: 3.2.3, 3.2.5, 3.2.6, 3.2.7 (priklausomai nuo aplinkos) 	Kavos ir kakavos standartų galiojimo atskaitos data yra 2018 m. gruodžio 31 d. Nurodyti rizikos vertinimai, prevencijos ir mažinimo planai bei geografinės vietos duomenų reikalavimai. Gamintojų organizacijos privalo imtis priemonių biologinei įvairovei apsaugoti, buferinėms zonoms išlaikyti, laukinei gamtai rinkti, didinti informuotumą apie retas ar invazines rūšis, atsakingai tvarkyti atliekas, mažinti išmetamųjų teršalų kiekį.
c) Miškų taisyklės, įskaitant miškų valdymą ir biologinės įvairovės išsaugojimą, kai jos tiesiogiai susijusios su medienos kirtimu.	Nėra	Neaktualu „Fairtrade“ sertifikavimui, nes tiesiogiai susiję su medienos kirtimu
d) Trečiųjų šalių teisės	<ul style="list-style-type: none"> • SPO standarto 1.1.7 punktas (žemės ir vandens teisės) • Kavos standarto 1.1.2 punktas (eksportuotojai nėra dalyvavę ar prisidėję prie neteisėtos veiklos, įskaitant čiabuvių teisių pažeidimus) • Kakavos standartas 3.1.4 – 3.1.6 punktai (susijęs su „ūkio veiklos vykdytojais“, t. y. dalininkais ūkininkais); 1.1.2 punktas (eksportuotojai nėra dalyvavę ar prisidėję prie neteisėtos veiklos, įskaitant čiabuvių teisių pažeidimus) 	SPO standarto 1.1.7 reikalavimai yra grindžiami ILO C169, kuri yra susijusi su čiabuviais ir genčių tautomis. Šiame kontekste trečiųjų šalių teisės reiškia čiabuvių arba vietos bendruomenių teises.

Teisėtumo aspektas	Atitinkamas „Fairtrade“ standartas	Paaškinimas
e) Darbuotojų teisės	<ul style="list-style-type: none"> SPO standartas: 3.3.1 – 3.3.6 punktai Kavos standartas: 3.2.1–3.2.3 punktai (rizikos vertinimas, politika ir procedūros, stebėsenos ir taisomųjų veiksmų sistemos, įskaitant diskriminaciją, smurtą ir priekabiavimą darbe) Kakavos standartas 3.3.2, 3.3.3, 3.3.4, 3.3.8 punktai (lygios moterų ir vyrų galimybės) 	Taisyklės, skirtos gerbti ūkių darbuotojus ir užtikrinti apsaugą nuo jų darbuotojų teisių pažeidimų.
f) Žmogaus teisės, saugomos pagal tarptautinę teisę	<ul style="list-style-type: none"> SPO standartas: 1.1.6, 3.3.3, 3.3.4, 3.3.5, 3.3.8, 3.3.10 punktai Kavos standartas: 3.2.1 – 3.2.3 punktai (rizikos vertinimas, politika ir procedūros, stebėsenos ir pažeidimų šalinimo sistemos, įskaitant vaikų darbą ir priverstinį darbą) Kakavos standartas: 3.2.1 – 3.2.7 punktai (HREDD vertinimas ir tolesni veiksmai); 3.3.1 – 3.3.4 punktai (vaikų darbo ir priverstinio darbo stebėsenos ir taisomųjų priemonių sistema bei tolesni veiksmai) 	Taisyklės, skirtos gerbti ūkių darbuotojus ir užtikrinti apsaugą nuo jų žmogaus teisių pažeidimų.
g) Laisvo, išankstinio ir informacija grindžiamo sutikimo (FPIC) principas [čiabuvių tautų]	<ul style="list-style-type: none"> SPO standartas: 1.1.7 punktas Kavos standartas: 1.1.2 punktas (eksportuotojai nėra dalyvavę ar prisidėję prie neteisėtos veiklos, įskaitant čiabuvių teisių pažeidimus) Kakavos standartas: 3.2.3 punktas (HREDD rizikos vertinimas), 3.3.7 punktas (planai, skirti padėti pažeidžiamoms gyventojų grupėms), 1.1.2 punktas (eksportuotojai nėra dalyvavę ar prisidėję prie neteisėtos veiklos, įskaitant čiabuvių tautų teisių pažeidimus) 	Terminas „laisvas, išankstinis ir informacija grindžiamas sutikimas“ šiuo metu nėra įtrauktas kaip standartinis reikalavimas, tačiau įvairūs reikalavimai apima čiabuvių tautų teises.
h) Mokesčių, kovos su korupcija, prekybos ir muitų taisyklės	Nėra	Neapima „Fairtrade“ standartų

